

ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ШИФРИРАЊЕ БОЛЕСТИ

0010 ОПШТА ПРАВИЛА ШИФРИРАЊА

Лекар је одговоран за шифрирање дијагноза, процедура и прецизност података који утичу на ДСГ класификацију (пол, дужина болничког лечења, исход лечења, тежина на рођењу, дужина трајања механичке вентилације).

Не би требало шифрирати дијагнозе болести које нису третиране и нису од значаја за дату епизоду болничког лечења.

ПРИМЕР:

Пацијент је хоспитализован због прелома врата бутне кости. У анамнези наводи да је пре шест месеци лечен од упале плућа и да има дуоденални улкус.

Дакле, у овом случају, неопходно је шифрирати само дијагнозу прелома врата бутне кости, јер ни пнеумонија ни улкус дуоденума не испуњавају критеријуме за пратеће дијагнозе (нису утицале на лечење). Види Правило 0002 Пратеће дијагнозе.

0001 ОСНОВНИ УЗРОК ХОСПИТАЛИЗАЦИЈЕ

Основни узрок хоспитализације је главни разлог због кога је пацијент примљен на болничко лечење. Поставља се на крају епизоде болничког лечења, након анализе целокупне документације (подаци из анамнезе, физикални налаз, процена менталног статуса, специјалистичко консултативни прегледи, резултати дијагностичких поступака, хируршких и других поступака). Шифрира се по МКБ 10 класификацији на четири кодна места. Не постоје различити основни узроци хоспитализације за свако одељење на коме је пацијент био лечен.

Стање утврђено након анализе може или не мора потврдити дијагнозу при пријему.

ПРИМЕР:

Пацијент је ујутро имао јаку бол у грудима због чега је био примљен у болницу. ЕКГ и анализа ензима су потврдили да пацијент има инфаркт миокарда. Остале лабораторијске анализе су показале висок ниво шећера у крви, што је пацијент потврдио у анамнези и пријавио да користи инсулин. Такође је прегледом утврђено да пацијент има гангрену стопала.

У овом случају, основни узрок хоспитализације (ОУХ) је Инфаркт миокарда, а остале дијагнозе се шифрирају као пратеће дијагнозе (Види Правило 0002 Пратеће дијагнозе).

За извештавање по систему ДСГ, за одређивање основног узрока хоспитализације, ова правила шифрирања се морају поштовати.

Значај комплетне клиничке документације је од примарног значаја. Без такве документације примена свих правила шифрирања је тежак, а понекад и немогућ задатак.

Општа правила за шифрирање ОУХ:

Акушерство

Када је пацијенткиња примљена "на порођај", "за индукцију", "за царски рез" и резултат епизоде болничког лечења је порођај, за основни узрок хоспитализације доделити шифру из категорије О80-О84 Порођај, а као пратећу дијагнозу шифрирати разлог који је довео до било које интервенције или компликације/коморбидитета, а који је у складу са Правилком 0002 Пратећа дијагноза.

Ако је пацијенткиња примљена због третмана препорођајног стања, тада је основни узрок хоспитализације „то препорођајно стање“.

Када је тешко утврдити која дијагноза треба да буде наведена као главна у акушерским случајевима доделити шифру О80-О84 Порођај, као главну дијагнозу. (Погледати правила из Поглавље 14 Тудноћа, порођај и бабиње).

Шифре са крстићем и звездом

Поједине дијагнозе болести неопходно је шифрирати и по етиологији и по клиничкој манифестацији, како је то у МКБ 10 класификацији назначено. Етиолошко порекло болести је означено крстићем (†), а клиничка манифестација звездом (*). (Види Правило 0027 Вишеструко шифрирање).

Симптоми/стања и основна болест која их проузрокују

1. Основна болест као основни узрок хоспитализације (ОУХ)

Када је пацијент примљен у болницу с одређеним проблемом и током болничког лечења идентификујемо основну болест која је проузроковала тај проблем, онда се као основни узрок хоспитализације шифрира новооткривена болест, а проблем се шифрира као пратећа дијагноза.

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због епилептичког напада који се појавио први пут и није претходно лечен. ЦТ је показао велики тумор мозга који је проузроковао епилептички напад.

Основни узрок хоспитализације: Тумор мозга

Пратеће дијагнозе: G40.6 *Велики епилептички напад*

2. Симптом/стање као основни узрок хоспитализације (ОУХ)

У ситуацији када је пацијент примљен у болницу са неким симптомом који је током хоспитализације третиран, а основна болест нам је већ позната на пријему, тада као ОУХ шифрирамо симптом, док основну болест шифрирамо као пратећу дијагнозу.

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због лечења рекурентних епилептичких напада које узрокује тумор мозга који смо дијагностиковали пре 3 месеца.

Основни узрок хоспитализације: Епилептички напад

Пратећа дијагноза: Тумор мозга

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због дренаже асцитеса који је узрокован претходно дијагностикованом болешћу јетре.

Основни узрок хоспитализације:	Асцитес
Пратећа дијагноза:	Болест јетре
Процедуре:	Дренажа асцитеса

Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази

Шифре симптома, знакова и патолошких клиничких и лабораторијских налаза из XVIII поглавља МКБ-10 класификације, не користе се као основни узрок хоспитализације, ако је постављена коначна дијагноза.

Акутна и хронична стања

Ако је стање описано и као акутно (субакутно) и као хронично, шифрирати оба, с тим да акутно (субакутно) означава основни узрок хоспитализације.

ПРИМЕР:

Пацијент примљен због акутизације хроничног панкреатитиса.

Основни узрок хоспитализације:	K85.9 <i>Акутни панкреатитис, неспецификовано</i>
Пратећа дијагноза:	K86.1 <i>Други хронични панкреатитис</i>

Овај критеријум **не треба користити у следећим ситуацијама:**

- а) Уколико МКБ-10 упућује на супротно, тј. уколико „акутно“ значи потпуно друго обољење. На пример, када се шифрира акутизација хроничне мијелоидне леукемије, МКБ-10 јасно усмерава на коришћење шифре за погоршање хроничне мијелоидне леукемије (С92.1 Егзацербација хроничне мијелоидне леукемије).
- б) Када је у питању тонзилитис, као хронични (J35.- *Хроничне болести крајника и трећег крајника*) се шифрира само ако се примењује оперативни поступак тонзилектомије (видети Правило 0804 Тонзилитис), а у другим случајевима се и акутни и хронични шифрирају као акутни тонзилитис (J03.- *Акутно запаљење крајника*).

Два или више стања која подједнако одговарају дефиницији основног узрока хоспитализације

Уколико се пацијент јави са два или више стања која подједнако одговарају дефиницији основног узрока хоспитализације, а када нема специфичног правила које би одредило постављање основног узрока хоспитализације, онда лекар мора одлучити која дијагноза највише одговара критеријумима основног узрока хоспитализације у односу на околности у време пријема болесника и у односу на извршену дијагностику и лечење.

ПРИМЕР:

Пацијенткиња примљена у болницу због јаког бола у доњем десном квадранту трбуха. На пријему је постављена дијагноза акутног апендицитиса. Након тога је учињена операција, у току које је откривен карцином десног јајника, који је одстрањен у истом оперативном акту.

Основни узрок хоспитализације: Карцином јајника

Пратећа дијагноза: Акутни апендицитис

Процедуре: Операција јајника

Операција апендикса

Шифре Z03.0–Z03.9 Медицинско посматрање и праћење због сумње на неке болести или стања

Уколико је пацијент примљен на посматрање и праћење због сумње на болест/стање, а нису пронађени докази за ту болест/стање, нити је било потребно спровођење терапије за основни узрок хоспитализације користе се шифре Z03.0–Z03.9.

Ако је у медицинској документацији забележен симптом повезан са суспектним стањем, тада се за основни узрок хоспитализације користи шифра симптома. Такође, не треба користити више шифара из ове групе истовремено.

За новорођенчад, погледати Правило 1611 Посматрање и процена новорођенчади и одојчади због сумње на стање које није пронађено.

Оригинални план лечења није извршен

Уколико је након амбулантног прегледа постављена индикација за болничко лечење, а у току хоспитализације планирани третман није могуће извести због непредвиђених околности, погледати Правило 0011 *Пријем због операције која није извршена*.

Последице (секвеле)

Последице (секвеле) се шифрирају по Правилу 0008 *Секвеле* и Правилу 1992 *Последице повреда*.

0002 ПРАТЕЋЕ ДИЈАГНОЗЕ И КОМПЛИКАЦИЈЕ

Пратећа дијагноза је стање или проблем који је био присутан на пријему на болничко лечење или се развио у току самог лечења у болници.

За потребе шифрирања, пратеће дијагнозе се интерпретирају као стања која су на неки начин утицала на лечење пацијента с тим да су проузроковала повећану потребу за додатном:

- дијагностиком
- терапијом
- негом и/или надзором
- продужетком болничког лечења

Проблеми/симптоми чији су узроци познати:

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен у болницу због прелома кука. У току хоспитализације јавио се асцитес због претходно познате болести јетре. Урађено је третирање прелома кука и дренажа асцитеса.

Основни узрок хоспитализације:	Фрактура кука
Пратеће дијагнозе:	Асцит Обољење јетре (које је проузроковало асцитес)
Процедуре:	Третирање прелома Дренажа асцитеса

Вишеструко шифрирање

У Правилу 0027 Вишеструко шифрирање постоје шифре дијагноза које саме по себи не објашњавају детаљно болест, па се морају шифрирати додатном шифром. На пример, није довољно шифрирати уринарну инфекцију, већ је неопходно шифрирати и узрочника инфекције (видети Правило 0027).

Аномалије примећене на прегледу новорођенчета

При отпуста новорођенчета из болнице лекар је дужан да у отпусној листи нотира сва стања која су била присутна на рођењу, а за потребе шифрирања по ДСГ моделу неопходно је навести само оне дијагнозе које захтевају извођење додатних процедура.

ПРИМЕР:

Неонатолог је при прегледу евидентирао хемангиом, жутицу и спину бифиду. У току 24h жутица је третирана фототерапијом, док остала евидентирана стања нису третирана.

У овом случају неопходно је као пратећу дијагнозу навести само жутицу.

Пратеће дијагнозе у породилству

Нека стања уочена од стране лекара и бабице у време пре, за време и после порођаја, која се свакако наводе у отпусној листи породилге, није неопходно

шифрирати за потребе ДСГ рачуна, осим ако су та стања била третирана за време болничког лечења.

ПРИМЕР:

Пацијенткиња је примљена у болницу због спонтаног порођаја. Лекар је на пријему евидентирао постојање гестацијског дијабетеса током трудноће. Епизода болничког лечења се завршила нормалним порођајем, без компликација у вези са гестационим дијабетесом, који и није третиран у току болничког лечења. У овом случају као пратећу дијагнозу нема потребе наводити гестацијски дијабетес.

ПРИМЕР:

Пацијенткиња примљена у болницу због спонтаног порођаја. Лекар је на пријему евидентирао постојање гестацијског дијабетеса током трудноће. У току хоспитализације било је неопходно третирати гестацијски дијабетес. Епизода болничког лечења се завршила нормалним порођајем. У овом случају као пратећу дијагнозу неопходно је шифирати и гестацијски дијабетес, јер је то захтевало додатну потрошњу болничких ресурса.

0046 ШИФРИРАЊЕ ДИЈАГНОЗА КОД ЕНДОСКОПИЈЕ КОЈА СЕ РАДИ ИСТОГ ДАНА

Ово правило шифрирања односи се на стања која треба шифрирати као пратећу дијагнозу, чак иако нису у складу са Правилем 0002 Пратећа дијагноза. За стања која су била присутна пре ендоскопије важи Правило 0002, за разлику од стања која су констатована ендоскопијом за која не мора да важи ово правило (нађено стање постаје основни узрок хоспитализације).

Ово правило се примењује за:

- Пацијенте који су примљени у дневну болницу због дијагностичке ендоскопије било ког органског система (колоноскопија, бронхоскопија, итд.)
- Пацијенте који су примљени и отпуштени истог дана (дневна болница)
- Пацијенте који су отпуштени дан касније након интервенције, која је планирана као интервенција у дневној болници (истог дана)
- Пацијенте који су примљени дан раније зато што отпуст истог дана није практичан за њих из других разлога (старији пацијенти, пацијенти који живе далеко од болнице, итд.).

Ово правило се не односи на:

- Пацијенте који захтевају додатну дијагностику. Овакве ситуације се шифрирају према Правилу 2113 додатна испитивања у специфичним поремећајима
- Пацијенте који имају додатна испитивање већ дијагностикованог проблема, нпр. карцином желуца (када се шифрира у складу са Правилем 0001 Основни узрок хоспитализације и у складу са Правилем 0002 Пратеће дијагнозе), или се тај постојећи проблем шифрира као “у вези са” познатом дијагнозом (шифрира се у складу са Правилем 0001 Основни узрок хоспитализације)

- Ако је у питању скрининг, шифрира се у складу са Правилу 2111 Скрининг за специфичне поремећаје

1. Ако се после дијагностике успостави веза између симптома и стања нађеног ендоскопијом, то “ново нађено стање” се шифрира као основни узрок хоспитализације. Тада се симптом НЕ шифрира (изузев ако не постоји посебан критеријум у Правилу 1802 Знаци и симптоми). Ако у налазу ендоскопије имамо више стања, тада се оно које је главни узрок симптома шифрира као основни узрок хоспитализације, а остали узредни налаз се шифрира као пратећа дијагноза.

ПРИМЕР:

Пацијент примљен због абдоминалног бола и урађена је езофагогастродуоденоскопија (ОГД). Регистрован је чир на желуцу. Такође је регистрован дуоденитис.

Основни узрок хоспитализације :	Гастрични улкус
Пратећа дијагноза :	Дуоденитис (и сва остала нађена стања)
Процедуре :	ОГД

2. Ако се током ендоскопије не установи узрочна веза између симптома и нађеног стања, симптом се шифрира као основни узрок хоспитализације, а сва друга нађена стања се шифрирају као пратеће дијагнозе.

ПРИМЕР :

Пацијент примљен са анемијом ради дијагностичке колоноскопије. У току колоноскопије је утврђена некрварећа дивертикулоза црева, за коју се сматра да није узрок анемије.

Основни узрок хоспитализације:	Анемија
Пратећа дијагноза:	Дивертикулоза црева (и сва остала нађена стања)
Процедура :	Колоноскопија

0008 ПОСЛЕДИЦЕ (СЕКВЕЛЕ)

За шифрирање последица повреда и тровања, важи Правило 1912 Последице повреда, тровања, токсичних дејстава и других спољашњих узрока

Последице (секвеле) су тренутна стања настала као последица неких претходних стања са којим су узрочно повезане. Не постоји временско ограничење када се последица мора јавити. Може се јавити рано у току обољења, као нпр. неуролошки дефицити проузроковани можданим ударом, или после више месеци или година, као нпр. хронична бубрежна инсуфицијенција услед претходне туберкулозе бубрега.

Да би се последица неке болести означила као “касна”, неопходно је да дијагноза садржи нешто од следећег:

- касни
- стари
- секвела
- у вези са претходном болешћу
- прати претходну болест

У овим случајевима узрочна болест се не шифрира као основни узрок хоспитализације јер та болест није тренутно присутна (нпр. шифрирамо само парализу након шлога, а не и сам шлог).

За шифрирање последице неопходне су 2 шифре и то за:

- Садашње стање (увек шифрирати прво)
- Узрок који је довео до садашњег стања

ПРИМЕР :

Слепило узроковано трахомом

H54.0 Слепило на оба ока

B94.0 Последице трахома

ПРИМЕР :

Моноплегија руке услед акутног полиомијелитиса

G83.2 Парализа једне руке

B91 Последице запаљења сиве масе кичмене мождине

ПРИМЕР :

Хемиплегија услед емболије крвних судова мозга.

G81.9 Једнострана парализа, неозначена

I69.- Последице болести крвних судова мозга

0011 ПРИЈЕМ ЗБОГ ПРОЦЕДУРЕ КОЈА НИЈЕ ИЗВРШЕНА

Ако је пацијент хоспитализован због планираног оперативног захвата или друге процедуре, а процедура из неког разлога није извршена, шифрирати на следећи начин:

а) ако захват није извршен због административних разлога:

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због операције хроничне мукоидне упале средњег ува. Захват није извршен због недоступности хирурга.

Основни узрок хоспитализације: *H65.3 Хронично мукозно запаљење средњег ува*

Пратећа дијагноза: *Z53.8 Процедура неизвршена због других разлога*

б) Ако би Z шифра иначе била искоришћена за основни узрок хоспитализације, а процедура је отказана:

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због хемиотерапије због неоплазме која је требало да буде извршена истог дана, пацијент је био дехидриран па је процедура отказана.

Основни узрок хоспитализације: *Z51.1 Хемотерапијска сеанса због тумора*

Пратећа дијагноза: Одговарајуће шифре за неоплазму

Z53.0 Процедура неизвршена због контраиндикације

E86 Смањење количине воде и запремине крви

ПРИМЕР:

Пријем ради формирања артериовенске фистуле, а процедура отказана због недоступности хирурга.

Основни узрок хоспитализације: Z49.0 *Припремна нега за дијализу*

Пратећа дијагноза: Z53.8 *Процедура неизвршена због других разлога*

б) ако захват није извршен због стања или компликација које су биле присутне на пријему:

ПРИМЕР:

Пацијент са тонзилитисом је примљен због тонзилектомије. Захват није извршен због акутне инфекције горњих дисајних путева која је била присутна на пријему.

Основни узрок хоспитализације: J35.0 *Хронично запаљење крајника*

Пратеће дијагнозе:

Z53.0 *Процедура неизвршена због
Контраиндикације*

J06.9 *Акутна инфекција горњег дела пута за
дисање, неозначена*

0012 СУСПЕКТНА СТАЊА

Суспектна стања се шифрирају другачије у зависности од тога да ли је пацијент отпуштен кући или пребачен у другу болницу.

Отпуштен кући

Ако је дијагноза у моменту отпуста квалификована као вероватна, сумњива или могућа или било који други квалификујући израз који индицира несигурност у вези финалне дијагнозе, додељује се шифра базирана на следећим критеријумима:

а) ако су спроведени прегледи, и резултати нису довели до закључка и није спроведен третман за стање на које се сумња, користити шифру за симптом(е);

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због главобоље. Отпуштен је с дијагнозом суспектног менингитиса. Прегледи извршени за време хоспитализације нису потврдили дијагнозу и није започето лечење.

Основни узрок хоспитализације: R51 *Главобоља*

б) ако су спроведени прегледи, и резултати нису довели до закључка, али је започет третман за стање на које се сумња, користити шифру за суспектно стање;

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због главобоље. Отпуштен је са дијагнозом суспектног менингитиса. Прегледи извршени за време хоспитализације нису потврдили дијагнозу, али је лечење започето.

Основни узрок хоспитализације: G03.9 *Запаљење мжданица, неозначено*

ц) ако су прегледи извршени и резултати су указали на вероватну дијагнозу, али никакав третман није започет током епизоде лечења, користити шифру за суспектно стање;

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен са мучнином, несвестицом и главобољом. Отпуштен је кући са дијагнозом вероватне вирусне болести. Прегледи су отписали друге могуће дијагнозе и никакав третман није био неопходан (или могућ) за вирусну болест.

Основни узрок хоспитализације: V34.9 *Инфекција узрокована вирусима, неозначена*

Пребачен у другу болницу

Ако је пацијент премештен због даљег испитивања суспектног стања, болница из које се отпушта треба да шифрира суспектно стање (нпр. менингитис). Такође додати и шифру Z75.3 *Непостојање или недоступност здравствених установа неге* као обележје које идентификује пацијенте пребачене због суспектног стања.

0013 ШИФРЕ ЗА „ДРУГЕ“ И „НЕОЗНАЧЕНЕ“ БОЛЕСТИ

Хијерархија четвртог кодног места је следећа:

- 0–7 специфична стања (у поглављу о повредама, 7 се често користи за вишеструке повреде)
- 8 специфична стања која нису класификована на другом месту (или категорија „друге“)
- 9 неозначена стања

ПРИМЕР:

L50	<i>Копривњача</i>	Категорија
L50.0	<i>Алергијска копривњача</i>	Специфична
L50.1	<i>Самопојавна копривњача</i>	Специфична
L50.2	<i>Копривњача на хладноћу и топлоту</i>	Специфична
L50.3	<i>Копривњача узрокована чешањем</i>	Специфична
L50.4	<i>Копривњача узрокована вибрацијама</i>	Специфична
L50.5	<i>Копривњача узрокована холинергијским лековима</i>	Специфична
L50.6	<i>Контактна копривњача</i>	Специфична
L50.8	<i>Друга копривњача</i>	Друга: копривњача која није класификована на другом месту Копривњача: • хронична • са периодичним јављањем
L50.9	<i>Копривњача, неозначена</i>	Неспецифична

Понекад се ознаке '8' и '9' комбинују у једну да би обухватиле и 'друга' и 'неспецифична' стања.

Уколико постављену дијагнозу није могуће наћи у МКБ-10, потребно је пронаћи алтернативну шифру која у највећој мери одговара клиничком опису. Ако није пронађена одговарајућа шифра примењује се следећа стратегија:

ПРИМЕР:

Полип једњака

Шифра: K22.8 *Друге означене болести једњака*

У наведеном примеру главни термин је "Полип" који се не може наћи у МКБ-10, те се употребљава шифра K22.8 *Друге означене болести једњака*.

ПРИМЕР:

67 годишњи мушкарац са сублуксираном катарактом

Шифра: H26.9 *Катаракта, неозначена*

У наведеном примеру није могуће пронаћи термин "сублуксирана" нити синоним који би се могао користити за шифрирање, те се наведено стање шифрира шифром H26.9 *Катаракта, неозначена*.

0025 ДВОСТРУКО ШИФРИРАЊЕ

Иако има логике за понављање исте шифре да би се приказала вишеструкост стања (нпр. проширене вене на доњим екстремитетима, билатерално I83.9, I83.9), НЕ ТРЕБА то радити. Шифре се смеју поновити само за процедуре потребне за лечење ових стања (уколико не постоји шифра која обухвата обострану процедуру).

ПРИМЕР:

Проширене вене на обе потколенице.

Процедура: Обострани стрипинг и подвезивање сафено-феморалног споја варикозних вена

Шифре: I83.9 *Проширене вене ноге без гризлице или запаљење околног ткива*
32508-00, 32508-00 *Прекид сафено-феморалног споја варикозних вена*

ПРИМЕР:

Билатерална фрактура радијуса (Колесов прелом).

Процедура: Затворена репозиција билатералне Колесовог прелома

Шифре: S52.5 *Прелом доњег краја жбице*
47363-00, 47363-00 *Затворена репозиција прелома дисталног дела радијуса*

0027 ВИШЕСТРУКО ШИФРИРАЊЕ

У неким ситуацијама неопходно је вишеструко шифрирање како би се приказали сви аспекти болести. Главна сврха шифрирања је да се дијагноза преведе у одговарајућу шифру(е).

Напомена: Избегавати вишеструко шифрирање ирелевантних информација, као што су симптоми и знаци карактеристични за дијагнозу.

Вишеструко шифрирање користи се у следећим случајевима:

1. Етиологија и манифестација - систем "крстића и звезда"

Прво је потребно навести шифру дијагнозе означену крстићем (†) (означава етиологију болести), а затим ради појашњења стања потребно је додати и одговарајућу шифру са звездом (*) (клиничка манифестација болести).

Шифра са звездом (*) не може да се користи као Основни узрок хоспитализације.

ПРИМЕР:

Гонококни епидидимитис.

Шифрирати: A54.2† *Запаљења карличне потрбушнице и остале инфекције полно - мокраћних путева узрокована гонококом*
N51.1* *Друге болести семеника и пасеменика у другим болестима*

Рубрике у којима се појављују крстићем обележени називи могу се појављивати у три различита облика:

а) Ако се и крстић (†) и звезда (*) појављују у првом реду, за све термине који су побројани испод важи та иста пратећа дијагноза означена звездом (*):

ПРИМЕР:

A17.0† *Туберкулозни менингитис (G01*)*
Туберкулоза можданих овојница (церебралних) (спиналних)
Туберкулозни лептоменингитис

ПРИМЕР:

B37.3† *Кандидијаза стиднице и усмине (N77.1*)*
Кандидијазни вулвовагинитис
Монилијазни вулвовагинитис
Вагинални „Thrush“

б) Ако се ознака (†) појављује у првом реду, али без шифре са звездицом (*), сви термини набројани испод се шифрирају додатним шифрама које се налазе у загради поред и означени су звездицом (*).

ПРИМЕР:

A18.1† Туберкулоза урогениталног тракта

Туберкулоза:

- мокраћне бешике (N33.0*)
- цервикса (грлића материце) (N74.0*)
- бубрега (N29.1*)
- мушких полних органа (N51*)
- уретера (N29.1*)
- туберкулозна упала женских карличних органа (N74.1*)

ПРИМЕР:

A18.0† Туберкулоза кости и зглобова

Туберкулоза:

- кука (M01.1*)
- колена (M01.1*)
- кичменог стуба (M49.0-*)

Туберкулозни:

- артритис (M01.1*)
- мастоидитис (H75.0*)
- некроза кости (M90.0*)
- остеитис (M90.0*)
- остеомијелитис (M90.0*)
- теносиновитис (M68.0*)
- тендинитис (M68.8*)

ц) Ако се ни ознака (†), нити шифра са звездицом (*) не појављују у наслову, рубрика као целина не подлеже вишеструком шифрирању, али појединачни укључени појмови унутар рубрике који су обележени ознакама (†) и (*) се вишеструко шифрирају.

ПРИМЕР:

A54.8 Друге гонококне инфекције

Гонококни(а):

- мождани апсцес †(G07*)
- ендокардитис † (I38.8*)
- менингитис † (G01*)
- миокардитис † (I41.0*)
- перикардитис † (I32.0*)
- перитонитис † (K67.1*)
- пнеумонија † (J17.0*)
- сепса